

SHOMEI TOMATSU - PHOTOGRAPHS

Peder Lund January 19 - February 23, 2013

- p. 3 Christine Tolpinrud, "Japansk foto-legende stiller ut," *foto.no*, January 18, 2013
- p. 6 Mona Larsen, "Svart/hvitt på Japansk," *Dagsavisen*, January 18, 2013
- p. 7 Øivind Storm Bjerke, "Fotografiske mesterverk," *Klassekampen*, January 30, 2013
- p. 8 Jens Christoffersen, "Shōmei Tōmatsu – japansk mesterdokumentarist," *Information.dk*, January 31, 2013.

Japansk foto-legende stiller ut

Untitled, from the series Eros, Tokyo 1969, 1995 Foto: © Shomei Tomatsu / Courtesy of Taka Ishii Gallery and Peder Lund

Christine Tolpinrud - Redaksjonsleder

Publisert: 18.01.2013

Periode: 19.01 - 23.02

Sted: Peder Lund

I over femti år dokumenterte han hjemlandet. Nå vises et utvalg av Shomei Tomatsus bilder på Peder Lund i Oslo.

Lørdag åpner en utstilling med bilder av en av de virkelig store navnene innen japansk fotografi på Peder Lund i Oslo, Shomei Tomatsu. Gjennom 22 sort/hvitt-fotografier tatt mellom 1959 og 1971 og hentet fra flere ulike serier, kan du få et innblikk i kunstnerskapet til mannen som brukte over femti år av sitt liv på å dokumentere hjemlandet.

- Shomei Tomatsu har hatt stor betydning for japansk fotografi i etterkrigstiden og har vært svært viktig i dokumentasjonen av krigens ringvirkninger i det japanske samfunn, skriver galleriet i en pressemelding.

Fra temaer som ettervirkningene av atombomben i Nagasaki, til amerikanernes innflytelse på den japanske kulturen gjennom militærbasene som ble opprettet etter andre verdenskrig og til politiske protester i den særegne Tokyo-bydelen Shinjuku, var Tomatsus fokus å vise forandringene hjemlandet gikk gjennom i etterkrigstiden, og i særdeleshet møtet mellom øst og vest.

Radikal stil

Tomatsu er imidlertid vel så kjent for sin fotografiske stil, som for sine motiver. Skjeve linjer, uvanlige utsnitt og sterke kontraster går igjen i bildene.

- På tross av at mange av hans bilder dokumenterer samtiden og historien er ikke uttrykket typisk dokumentarisk. Kontrastene mellom lys og skygge gir motivene dramatikk og spenning. Bildene kan virke abstrakte og fylt med underliggende symbolikk. Utsnittene og motivene er ofte uventet eller utypiske sammenliknet med det klassiske dokumentarfotografiet.

Allikevel ble ikke Tomatsu sett på som spesielt radikal i sin tidlige samtid, men heller som en del av det etablerte japanske fotografiet som en yngre generasjon fotografer, blant dem Daido Moriyama, reagerte mot da de grunnla fotobevegelsen Provoke på 60-tallet. I dag regnes Tomatsu som vel så radikal som disse, og blir ofte sett på som Provoke-bevegelsens forløper.

Prostitute,-Nagoya-1958,2003 Foto: © Shomei Tomatsu / Courtesy of Taka Ishii Gallery and Peder Lund

Atombombe, undergrunnskultur og Okinawa

Tomatsu startet karrieren som fotograf ved siden av økonomi-studiene på 50-tallet. I 1959 grunnla han fotokollektivet Vivo sammen med Eikoh Hosoe og Ikko Narahara, men gruppen ble oppløst allerede to år senere. Da var Tomatsu i gang med å dokumentere ettervirkningene av atombomben, noe som resulterte i boken Hiroshima–Nagasaki Document.

Tomatsu tilbrakte mer av sin tid i Nagasaki etter dette og ga ut boken 11:02 – Nagasaki i 1966. I 1969 kom Oh! Shinjuku ut. Boken består av de to seriene Protest, Tokyo og Eros, Tokyo, serier som skildrer henholdsvis studentopprør og undergrunnsmiljøet i bydelen ved samme navn. Deretter reiste han til Okinawa og ga ut bøkene Okinawa Okinawa Okinawa i 1969 og Pencil of the Sun i 1975.

I 2006 ble hans arbeider introdusert for et større internasjonalt publikum gjennom den retrospektive utstillingen Skin of the Nation, som ble vist flere steder i verden.

Fotografen har vært med på å planlegge utstillingen som vises i Oslo, men får ikke selv se resultatet. Shomei Tomatsu døde av lungebetennelse 14. desember 2012.

Utstillingen "Shomei Tomatsu - Fotografier" åpner lørdag 19. januar kl. 12 og henger frem til 23. februar. Mer informasjon på www.pederlund.no

Coca-Cola,-Tokyo-1969,1980. Foto: © Shomei Tomatsu / Courtesy of Taka Ishii Gallery and Peder Lund

Galleri Peder Lund åpner utstilling med den japanske fotografen Shomei Tomatsu i morgen.

INNE & UTE

Svart/hvitt på japansk

Shomei Tomatsu regnes som en av Japans mest innflytelsesrike fotografer.

av Mona Larsen, publisert 18. januar, 2013

Han vakte oppsikt med fotografiet «Smeltet flaske, Nagasaki» fra 1961. Et motiv han fant i et lokalt museum. I mer enn 50 år dokumenterte Tomatsu Japan på sin karakteristiske måte, nå kan 22 svart/hvitt-fotografier oppleves på Tjuvholmen. Galleri Peder Lund har planlagt utstillingen «Shomei Tomatsu, fotografier» i samarbeid med kunstneren som døde rett før jul, nær 82 år gammel.

Utstillingen viser bilder tatt mellom 1959 og 1971 fra ulike serier og perioder. Shomei Tomatsu jobbet ved siden av studiene som fotograf for en rekke japanske magasiner og i 1959 var han med på å starte fotokollektivet Vivo. Da det ble oppløst to år senere, var han blitt engasjert til å fotografere for Japan Council Against A og H Bombs. Engasjementet resulterte i boka «Hiroshima-Nagasaki Document» der Tomatsus bilder viser hvilke konsekvenser atombomben hadde hatt for Japan. Tomatsu var opptatt av samfunn, enkeltmennesker og landskap, og bidro med sine fotografier til viktig dokumentasjon av krigens ringvirkninger i det japanske samfunn. Fotografiene hans er utypiske og overraskende i forhold til klassiske dokumentarfotografier.

Hvor: Peder Lund, Tjuvholmen allé 27 **Når:** Fra 19. januar til 23. februar

KUNST

DRAMATISK: Utitulert fotografi fra Shomei Tomatsus serie «Protest, Tokyo».

FOTO: PEDER LUND

Fotografiske mesterverk

KUNST

Shomei Tomatsu

Galleri Peder Lund, Oslo
Fotografier
Står til 23. februar

ANMELDELSE

Shomei Tomatsu griper med sin medmenneskelighet.

Shomei Tomatsu, en av Japans største fotografer, døde i desember i en alder av 82 år. Utstillingen i Galleri Peder Lund i Oslo er den siste utstillingen han fikk anledning til å bidra til. Det er blitt et kresent utvalg arbeider av en fotograf mange har sett bilder av, men kanskje uten å forbinde dem med noen bestemt opphavsmann. Tomatsus fotografier, tatt omkring 1960, bærer av spor etter atombomben i Nagasaki og av ofrene for den. Det er ikoniske bilder, som minner oss om hva en atomkrig innebærer av ødeleggelse og lidelse.

Tomatsu begynte å fotografere i 1950-årene. Hans bilder har humanistisk engasjement parett med en sterkt subjektivistisk motivopfatning. Dette skiller ham fra tradisjonelt dokumentarfotografi, som har en eksakt redegjørelse for motiver som ideal. Tomatsu er en ekspresjonist som søker seg mot dramatiske lys og skyggevirkninger, plutselige avskjæringar og sterke og følelsesladete

motiver. Men han balanserer råskap og vold med varme og poetiske framstillinger av mennesker og miljøer.

Tomatsus skildringer av etterkrigstidens Tokyo viser byen som et sosialt landskap kjennetegnet av bevegelse og konfrontasjon. Og det som for Japans vedkommende har vært en konflikt mellom tradisjonelle verdier og impulser fra amerikansk populærkultur, som japanere har et hat-kjærlighetsforhold til. Fra et radikalt revolusjonært og antikapitalistisk ståsted beveget Tomatsu seg over i en form for ambivalens. I bildene kommer den til uttrykk gjennom et spill mellom motivelementer som kan virke avskyelige og forlokkende, heslige og skjønne på samme tid. Det er et språk preget av indirekte tale og metaforer.

Noe av det mest gripende i hans bilder er den grunnleggende respekten han viser for mennesker uansett situasjonen de befinner seg i. Det kan oppleves som han skaper en viss distanse mellom seg selv og det han skildrer. Men selv opplever jeg det som han gir et rom for refleksjonen der andre fotografer ofte er mest opptatt av umiddelbar sensasjon og effekt. Det kommer til uttrykk ikke minst hvis man sammenlikner hans skildringer av prostituerte med en av hans mange seinere beundrere, Nobuyoshi Araki, som har en fascinasjon for perversjon og fornedrelse. Det er Tomatsu velsignet fri for.

Øivind Storm Bjerke
kultur@klassekampen.no

Shōmei Tōmatsu – japansk mesterdokumentarist

31. januar 2013 kl. 10:30 | Jens Christoffersen | Kommentarer (6)

Vi tager den gode nyhed først. En soloudstilling med den nyligt afdøde japanske fotograf Shōmei Tōmatsu – det er trods alt ikke hverdagskost på disse kanter.

Den mindre gode nyhed er, at 'med disse kanter' mener jeg Oslo. Frem til udgangen af februar udstilles et fint lille udvalg af mesterfotografens billeder på Peder Lund galleriet, så hvis man befinder sig i nærheden – eller har penge på lommen til en smuttur – så er det oplagt at kigge forbi.

Shōmei Tōmatsu stavede karrieren sidst i 1950'erne og blev hurtigt en markant figur i japansk dokumentarfotografi. Han gjorde sig bemærket med bogen Hiroshima-Nagasaki Document, hvor han viste eftervirkningerne af amerikanernes a-bombning under 2. Verdenskrig.

Han var med sin stil og sine ideer en tidlig eksponent- og inspirationskilde for den ny bølge af japanske samtidsfotografer – ikke mindst for Daidō Moriyama, som fik mange af sine ideer fra Tōmatsu.

Gennembruddet i Vesten kom i 1970'erne og siden da har man nu og da kunnet se hans billeder udstillet i USA og Europa. Og nu altså i Oslo.

Uden titel (Hateruma-jima Okinawa), fra serien The Pencil of the Sun © Shōmei Tōmatsu